

Kaj je France Prešeren? Zgodovina, literarna zgodovina, kultura, politika? Nacionalni simbol? Mitična figura, v katero se projicirajo takšne ali drugačne vrednote? Nedvomno je vse to. Toda ali je samo to? Kaj pomeni Prešeren za sodobno poezijo? To vprašanje izzove vrsto drugih vprašanj: kaj sploh pomeni danes poezija? Kaj pomeni zares, ne zgolj kot šolska obveznost ali nekakšen obvezni lik, ki ga vsaka kulturna politika pač mora imeti na programu, čeprav se pogosto zdi, da ji predstavlja bolj neodložljivo breme tradicije kot živo vrednoto? Čemu pesnice in pesniki v teh digitalnih časih? Ali je poezija še prostor intimnega srečevanja in odkrivanja osebnega smisla? Se poezija še bere tako? Se še piše takšna poezija? Na koncu koncev zadenemo ob vprašanje: ali je še smiselno govoriti o človekovi notranjosti in o tem, da smo osebe? A če to ni več smiselno, kje smo se tedaj znašli? Se tega sploh zavedamo?

Veliko odgovorov na to lahko najdemo v Prešernovi poeziji, zlasti pa v premisleku o tem, kako jo beremo in dojemamo. Ta poezija ni le estetsko vrhunska in intelektualno zahtevna, temveč tudi psihološko reliefna, emocionalno nabita in duhovno razprta. Z eno besedo: je individualna. Osebna in neizgledljivo prepoznavana. Individualnost, tako poezije kot človeka, je kvaliteta in je zato ni mogoče meriti in izraziti kvantitativno. Že s tem ko obstaja, je znamenje dostojanstva individualnega človeka, ne le avtorja, temveč tudi bralca in posredno vsakogar. Na neki način pa je tako tudi v nasprotju s sodobnim svetom, ki teče vse bolj v okvirih kvantitativnega mišljenja, zaradi česar so odnosi med ljudmi in njihovo razmerje z naravo vse bolj shematični in tehničirani. V Prešernovi besedi odsevata tako človekova moč in nemoč: tragičnost eksistence in obzorje upanja. Stroga pesniška tehnika, metrična in evfonična urejenost njegovih pesmi se morda zdita v nasprotju z živo individualnostjo, ki je nepredvidljiva in neulovljiva, a je to le videz: vrhunska forma ne zapira živega utripa človekovega doživljanja, ampak mu nudi upor, zaradi katerega se estetsko intenzivira. Harmoničnost miselnega in zvočnega izraza pesmi dviguje iznad gole socialne realnosti in zgodovinske prigradnosti. Prešernova individualnost pa seveda ni asocialna, ravno nasprotno: individuum in poezija se oblikujeta ob jeziku, ki je krvno ožilje kulture in narodne skupnosti. Zunanje in notranje svobodna skupnost je pogoj pesniške ustvarjalnosti in zato tudi eden ciljev Prešernovih stremeljenj, ki pa se nikoli niso odtrgala od visokih in najvišjih estetskih meril: njegova poezija je lahko domoljubna in celo politična, nikoli pa ni aktivistična. Zato je poezija. Je beseda o tistem tu in zdaj, ki je vedno. Iz katerega je nastala. Zato lahko stopamo z njo v osebno razmerje tudi ljudje digitalnega časa, "ker iz srca svoje je kali pognala".

Brane Senegačnik, pesnik, prevajalec, esejist, klasični filolog in urednik